

Speech van de staatssecretaris van Cultuur, de heer mr. drs. C.H.J. van Leeuwen bij de uitreiking van de versierselen behorende bij de koninklijke onderscheiding in de rang van Ridder van de Orde van de Nederlandse Leeuw aan de heer Ramses Shaffy, Utrecht, 25 september 2002

Alleen het gesproken woord geldt

Dames en heren, Meneer Shaffy,

Machiavelli zei eens: 'De meeste mensen springen liever op iemands kar, dan dat ze er zelf een trekken'.

Grote kunstwerken komen vaak tot stand als een kunstenaar besluit om juist niet met anderen mee te liften, maar zelf de kar trekt, en zijn eigen weg gaat. Zo'n keuze vraagt creativiteit en wilskracht. Visie en doorzettingsvermogen. En soms ook nog: volharding en overlevingskunst. Eigenschappen die niet iedereen in die combinatie gegeven zijn.

Ramses Shaffy verenigt al deze eigenschappen wel in één persoon. Daar kan iedereen vanavond - na het zien van Fleury's prachtige documentaire - over meepraten. Ramses Shaffy is - ook dat zag u net - noch als kunstenaar, noch als mens een meelifter. Hij doet dingen op zijn eigen manier, vanuit zijn eigen overtuiging, vanuit zijn eigen hart. En anders doet hij ze liever helemaal niet.

Ongeveer 10 jaar na zijn debuut als acteur bij de Nederlandse Comedie verruilde Ramses de onzekerheid van het vrije circuit voor de veiligheid van het toneelensemble. Terugkijkend kunnen wij - zijn publiek - vaststellen dat ons daarmee een onbetaalbare dienst is bewezen. Door die switch heeft Ramses de muzikale en poëtische kanten van z'n kunstenaarsschap maximaal kunnen ontwikkelen. En daarmee de canon van het Nederlandse lied blijvend verrijkt.

Ramses Shaffy,

Ook als acteur heb je uiteraard veel bijgedragen aan het culturele leven in ons land. Maar de indrukwekkende documentaire die we zojuist hebben gezien portretteert je vooral als zanger en componist. Daar wil ik even bij stil staan. Je was de afgelopen weken veel in beeld. Onlangs zag ik je nog op televisie met je bekende interpretatie van het lied 'Mensch, durf te leven'. Dat beeld is op m'n netvlies blijven hangen. Rennend langs de kustlijn, met een bijna jaloersmakende levenslust, laat je zien en horen wat die tekst betekent. En door je artistieke kracht weet je ons met de boodschap van die tekst - het leven durven leven zoals jezelf denkt dat het goed is - direct te overtuigen.

In een interview met Ischa Meyer zei je ooit: 'Ik hou op een ontzettend directe manier van mensen'. En als ik hier namens het publiek mag spreken: ik denk dat dat genoeg geheel wederzijds is. Met je gehele oeuvre heb je het Nederlandse publiek het beste van jezelf gegeven. Ik wil je daar - als staatssecretaris van cultuur - voor bedanken.

Meneer Shaffy,

Ik ben vereerd u het volgende mee te delen.

Vanwege uw bijzondere verdiensten heeft het Hare Majesteit behaagd u te benoemen tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. Ik zal u nu de bijbehorende versierselen opspelden.